

TÖRÖLNEK A NÉVSORBÓL harmincnégy budapesti díszpolgárt

A főváros március 15-iki ünnepi közgyűlésén kimondotta, hogy Budapest díszpolgárai között nem lehet helye olyanoknak, akik a magyar szabadság ellen foglaltak állást. A közgyűlés után *Goda Gábor* kultúr-tanácsnok felhívta a levéltár: állapítsa meg, hogy Pest, Buda, valamint Budapest díszpolgárai közül kik érdemtelnek a díszpolgárságra. A levéltár most készítette el jelentését.

A főváros díszpolgárai közül egyesekről már azt sem lehetett megállapítani, hogy miért kapták a kitüntetést? Míg többet azért választottak meg, mert — *esküdt ellensége volt a magyar népnek.*

Az abszolutizmus idején díszpolgárrá kinevezettek között van *Radetzky József* gróf tábornagy. E hazát végveszély örvényeibe döntő lázadás legyőzéséért választották meg díszpolgárrá.

A „tapintatos” Haynau

Haynau, a »bresciai hiéna« 1849 decemberében lett díszpolgár. Az indokolás szerint azért, mert »e honi a forradalom igájából felszabadította s a szigorú és kegyetelen rika tapintattal és szerencsés arányban egyesítette«.

Díszpolgárrá választották *Jella-sich József* báró horvát bánt. A névsorban szerepel *Paskievicz János* herceg, a császári orosz seregek parancsnoka, aki a világhíri fegyverletétel után büszkén jelentette I. Miklós cárnak: »Magyarország felségéd lábai előtt fekszik«.

Windischgrätz Alfréd herceg tábornagyot azért nevezték ki díszpolgárrá, mert »bátorsága a forradalom hidráját a birodalom székvárasában legyőzte« (Windischgrätz »Kossuthot és cinkestársait gaszágaik« miatt törvénytelen kivülinek nyilvánította) *Schwarzenberg* Bódog herceg miniszterelnök, az aradi vérengzés és az orosz beavatkozás értelmi szerzője, *Grünne* Károly gróf főhadsegéd, *Ferenc József* udvarmestere és magyargyűlöelő tanácsadója, *Liechtenstein* Ferenc herceg altábornagy, Haynau egyik tábornoka ugyancsak a díszpolgárok sorába tartozik. *O'Donnel* Miksa gróf vezérőrnagyot azért választották díszpolgárrá, mert lélekjelenlétével megmentette *Ferenc Józsefet*, amikor ellene *Libényi János* szabósegéd Bécsben 1853-ban merényletet kísérelt meg. Pestnek és Budának is díszpol-

gára *Bach Sándor* belügyminiszter, a »barrikádok minisztere«, aki előbb forradalmár volt, majd a bécsi forradalom leverése után esatlakozott a reakcióhoz. Továbbá: *Gerlinger* Károly báró osztrák bürokrata, *Almásy* Móric gróf pénzügyigazgatósági elnök (aki Magyarországnak az összbirodalomba való gazdasági beolvastását tűzte ki céljául, *Auguszt* Antal báró, *Bach* politikájának híve, *Kempen* János báró, a legfelsőbb rendőri hatóság főnöke, a rosszemlékű zsandárság szervezője, *Haynau* helyettese, *Hese* Henrik báró tábornagy, *Leiningen-Westerburg* Keresztély gróf kormányzóhelyettes, *Hauer* István báró, *Dietrich* Antal báró tábornagy, *Jellasi* katonája, *Bruck* Károly Lajos báró pénzügyminiszter, az abszolutizmus közgazdásza.

(Utóbbi alighogy díszpolgárrá választották, hadseregszállítási panamával vádolták meg, mire öngyilkos lett.)

Díszpolgár volt *Haller* Ferenc gróf, *Albrecht* főherceg szárnysegéde, *Kallina* Ferenc helytartótanácsos, akiről nevének kívül semmit sem tudott a levéltári kutatás kideríteni, *Tandler* József helytartótanácsos, akiről ugyan csak semmilyen adat nem került elő, *Schiller* János Gáspár báró bécsi polgármester több ízben fogadott budai küldöttséget és ezért választották díszpolgárrá. A magyarellenes *Pálffy* Móricz gróf 1861-ben újból életbeléptette a rendőri besugást, mire két év múlva díszpolgárrá választották. Díszpolgár volt *Forgács* Antal gróf főkancellár, *Privitzer* István udvari tanácsos, *Pápay* István udvari tanácsos, *Beke* Kálmán alkancellár, *Zichy* Hermann gróf főkancellár és *Coronini* *Cromberg* János gróf tábornagy hadtestparancsnok.

A szabadságharc előtt kinevezett díszpolgárok közül méltatlannokká váltak erre a megtiszteltetésre *Czapka* Ignác bécsi főpolgármester, minden szabadelvű törekvés ellensége, *Léderer* Ignác báró, aki 1848-ban lövett a magyar népre és *Szent-Ivány* Vince helytartósági tanácsos, aki a 48-as forradalmat »undok ügynek« nevezte.

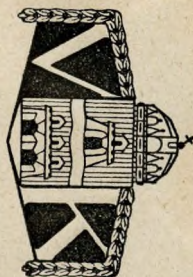
Akik megmaradnak

A levéltár kutatásai alapján 34 személyt fosztanak meg díszpolgárságától. Az abszolutizmus alatt lett díszpolgárrá *Ganz* Abraham, a svájci származású vasöntőde-tulajdonos is. Őt nem fosztják meg díszpolgárságától.

Budapest díszpolgárainak megtisztított névsorában nagy nevek szerepelnek: *Deák* Ferenc, *Eötvös* József, *Klauzál* Gábor, *Szemere* Bertalan, *Szentkirályi* Mór, *Zsedényi* Ede, dr. *Stáhl* Ignác, *Liszt* Ferenc, *Hild* József, *Wesselényi* Miklós, *Andrássy* Gyula, *Munkácsy* Mihály, *Simor* János hercegprímás, *Baross* Gábor, *Kossuth* Lajos, *Jókai* Mór, *Wekerle* Sándor, *Kammernayer* Károly, *Bánffy* Dezső, *Kléh* István, *Apponyi* Albert, *Herczeg* Ferenc és *Vázsonyi* Vilmos.

Pakots György

Közp. nyomat. XX. cs. 23. sz.

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

Hely

9.439

Szerző: *Pakots György*
Cím: *Törökell 34 budapesti újságcikkek*

Helyszám

1848

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. filz.)

(Oldal)

948 janu 22

Mag. (Központi Hivatal)

Szövevény kiterjedt (Magyar Szókból 1948. 11. 17. n.)

Székesfővárosi Helynyomda 1926 — 8891